

FÉNYÍRDA

56' (új) fotói a Nemzeti Múzeumban

Bognár Katalin

Jelentős számú felvételt őriz a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Fényképtára az 1956-os forradalom napjaiból. 2004-ig mintegy háromezer ilyen tárgyú fotó gyűlt össze a tárban, majd az abban az évben indított akció eredményeképpen 2006-ig, a forradalom ötvenedik évfordulójáig újabb 1580 tétel került a gyűjteménybe. A képek döntő többségét privát fényképezők készítették, nyilvántartásunk 44 személy nevét őrzi.

Idén januárban hetven 6x9 cm-es papírnagyítással gazdagodott ez a gyűjteményrész. A felvételek 1956. október végén, a forradalom napjaiban készültek Budapest utcáin. Készítőjük *Marosi László* Rigó utcai tanár, aki sok budapestihez hasonlóan október 29. és november 3. között, a harcok ideiglenes szünetelése idején, gyalogosan járta be a Belvárost. Felvételei főként a lakhelyéhez közeli utcákon, tereken készültek: a József körút különböző részein, így a Rákóczi térnél, a Baross utcánál, a Corvin köznél, valamint az Üllői úton. A Nagykörúttól távolabb is járt, például a Magyar Rádió épületénél, a Károlyi kertben és a Kálvin téren.

Tehát főként azokat a helyszíneket, jeleneteket örökítette meg, amiket más fényképezők képeiről már jól ismerhetünk, azonosíthatunk. A járműroncsok körül nézelődő emberek, romos házak, betört kirakatok, ideiglenes utcai sfrok, utcán heverő holttettek most előkerült képei mégis a felfedezés élményét kínálják.

A forradalmi események és a harcok nyomait fényképező magánemberek felvételei nélkülözhetetlen segítséget nyújtanak a budapesti épületekben okozott károk feltérképezésében. Marosi szükségszerűen egyedi nézőpontból készült képei újabb részletekre deríthetnek fényt mind a városképi változásokkal, mind pedig a forradalmi eseményekkel kapcsolatban, és hozzájárulhatnak ahhoz is, hogy összefüggéseiben lássunk korábban már ismerteket.

A sorozat képei 2016. januárjától elérhetőek lesznek a www.europeana.eu online adatbázisban. Köszönet *Foittl Károlynénak* és *Szirtes Tibornak* azért, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülhettek. ●

A fotók forrása a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Fényképtára.

Páncélozott katonai jármű roncsa az Akácfa utcában. Budapest, 1956. október 30. körül

Emberek a Sztálin-szobor egy darabja körül az Akácfa utcában. Budapest, 1956. október 30. körül. Az utcában leghátul egy teherautó látszik, majd az a páncélozott jármű, amelyet az 1. számú kép örökít meg közelről. A járműroncs előtt fekszik az október 29-én az Akácfa utcába vontatott Sztálin-szobormaradvány. A felvételt a fényképező egy magaslati helyről készítette. Több fényképről ismerjük azt a szovjet páncélcsovi-roncsot, amely az Akácfa utca elején állt, és amelynek tetejére sokan felkapaszkodtak, hogy nézhessék és fényképezhessék a Sztálin-szobor feldarabolását

Szovjet páncélcsovi roncsa az Akácfa utcában. A kocsí tetejéről a Sztálin-szobor darabolását nézik. Budapest, 1956. október 30. körül. Ismeretlen felvétele. Marosi László a képen látható páncélcsoviról készítette a 2. számú képet

Járókelők a romos József körúton a Rákóczi térnél. Budapest, 1956. október 30. körül

Járókelők a Baross utcában; háttérben a Horváth Mihály téri Szent József templom. Budapest, 1956. október 30. körül

Járműroncs és emberek a Kálvin téren. Budapest, 1956. október 30. körül. A felvétel azon tűzfal előtt készült, amelyről október 26. és október 29. között eltávolították a több emelet magaságban lévő hatalmas vörös csillagot és helyére a „Ruszkik haza!” feliratot festették. A képen balra a Magyar Nemzeti Múzeum épületének egy kis részlete látszik

Tömeg a Magyar Rádió épülete előtt a Bródy Sándor utcában. Budapest, 1956. október 30. körül

Nagy idők kis tanúja: Kisgyerek egy megrongált villamos mellett, valószínűleg a Rákóczi téren. Budapest, 1956. október 30. körül